

Kontaktperson
Samhällsbyggnadsavdelningen
Kulturmiljöenheten
Julia Cronqvist 010 – 224 15 10

Ulf Berggren
Örnvägen 32
227 31 Lund

Beslut om avslag på väckt fråga om byggnadsminnesförklaring gällande Folkparkshuset med park i Lund, Väster 5:10 och del av Väster 7:1, Lunds kommun

Länsstyrelsens beslut

Länsstyrelsen avslår er ansökan om byggnadsminnesförklaring.

Skäl till beslut

Frågan om byggnadsminnesförklaring av Folkparkshuset, uppfört 1976 och ritat av arkitekt Bengt Edman, har utretts sedan 2013. Länsstyrelsen anser att byggnaden har ett synnerligen högt kulturhistoriskt värde, i stor del kopplat till dess arkitektoniska egenskaper, och gör därmed bedömningen att en byggnadsminnesförklaring är motiverad.

Länsstyrelsen remitterade ett förslag om byggnadsminnesförklaring till fastighetsägare Lunds kommun den 19 december 2018 och svar inkom den 9 maj 2019. Av remissvaret framgår att Lunds kommun motsätter sig en byggnadsminnesförklaring. Kommunen framför flera skäl till sin hållning i frågan, bland annat att ett byggnadsminnesskydd försvårar anpassningar, renovering och utveckling av byggnaden, vidare anser kommunen att Plan- och bygglagen är tillräcklig för att ta tillvara byggnadens kulturhistoriska värden.

Utifrån det ställningstagande som kommunen framfört i sitt remissvar gör Länsstyrelsen bedömningen att det för närvarande inte föreligger rätt förutsättningar för att genomföra en byggnadsminnesförklaring. Frågan kan komma att tas upp inom några år igen.

Eftersom Länsstyrelsen gör bedömningen att byggnaden har höga kulturhistoriska värden har beslut tagits om att förordna om anmälningsplikt enligt 3 kap. 6 § för Folkparkshuset. Se separat beslut dnr: 432-38838-2019.

Beskrivning av ärendet

Fråga om byggnadsminnesförklaring av Folkparkshuset i Lund inkom till Länsstyrelsen den 9:e januari 2013 av Ulf Berggren. Byggnaden ägs av Lunds kommun.

Tyréns AB färdigställde den 7:e juni 2013 en antikvarisk förundersökning av Folkparkshuset, beställare var Lunds kommun.

Under 2015 önskade Länsstyrelsen höra Lunds kommuns inställning till en eventuell byggnadsminnesförklaring och skickade därmed frågan på remiss. I det svar som kommunen lämnade framkom att Plan- och bygglagen ansågs tillräcklig för att tillvarata byggnadens kulturhistoriska värden. Ett förtydligande lades till, invändiga ändringar, tillägg, tillgänglighet och komplementbebyggelse i parken skulle vara möjliga att genomföra om en byggnadsminnesförklaring trots allt blev aktuell.

Länsstyrelsen valde efter detta besked att gå vidare med ärendet, flera möten har hållits på plats i Folkparkshuset med tjänstemän från Lunds kommun. Den 4 oktober 2018 hölls ett möte på stadshuset Kristallen i Lund med stadsantikvarie, stadsarkitekt, kulturchef, Lundafastigheter, detaljplanehandläggare samt Länsstyrelsen. Under mötet blev överenskommet att Länsstyrelsen skulle ta fram ett utkast till förslag om byggnadsminnesförklaring. Länsstyrelsen skickade därmed den 19 december 2018 ut ett förslag om byggnadsminnesförklaring till Lunds kommun. Remisstiden förlängdes underhand till den 10 maj 2019.

Länsstyrelsen mottog den 9 maj 2019 Lunds kommuns remissvar. Utöver svar från Lunds kommun inkom även ett remissvar från Föreningen folkparkens framtid.

Sammanfattningsvis framkom i Lunds kommuns remissvar att de fortsatt motsätter sig en byggnadsminnesförklaring.

Byggnadens kulturhistoriska värden

Folkparkshuset, uppfört 1976, är ett mycket gott och välbevarat exempel på en internationell arkitekturtrend som satt flera spår i Lund, benämnd brutalismen. I Lund verkade tre av de arkitekter som i Sverige blivit de mest kända för att ha fångat upp och använt sig av denna stilriktningens typiska formgivningsprinciper. Bengt Edman som ritat Folkparkshuset var en av dessa. I Folkparkshuset har Edman haft möjlighet att förverkliga sina gestaltningsidéer och arkitektoniska teorier. Konstruktionen ger formen och materialen i sig själva ger byggnadens dess karaktär, uttryck och färgsättning, vilket är kännetecknande för stilriktningen.

Byggnadsmaterialen - väggarnas tegel, takens bärande omålade limträbalkar, golven och gradängernas betongytor - redovisas ärligt och inget har täckts in eller fått utanpåhängande dekorationer. Ventilationsrör har förlagts synligt och även elementen har fått en rörform som blivit en del av arkitekturen. Vidare har funktionella delar tillåtits påverka fasadgestaltningen, exempelvis toalettsektionen som sticker ut ur fasadliv på norra sidan. En central grundtanke för arkitekt Bengt Edman var att skapa en byggnad som inte låste fast särskilda funktioner på en viss plats, byggnadens ytor skulle gå att nyttja efter behov.

Folkparkshuset uppfördes i kommunal regi, men på platsen för det som tidigare utgjort Lunds folkets park. Byggnadens namn och funktion förankrar den i platsens historiska sammanhang.

Byggnaden är en spegling av samhället vid en viss given tid. Arkitektoniska verk, som Folkparkshuset materialiserar de samhällsmönster, sociala förhållanden, kulturella strömningar, den teknik- och materialutveckling som råder vid tiden de uppförs. Brutalismen är en av flera hållpunkter i arkitekturhistorien och kan tillsammans med övriga ismer nyansera bilden av hur arkitekturen förändras med tiden. Folkparkshuset är en mycket god och välbevarad representant för brutalismens stilriktning och det är för dess arkitektoniska värden som byggnaden främst lyfts fram.

Tillämpliga bestämmelser

Enligt 3 kap. 1 § kulturmiljölagen (1988:950), förkortad KML, får Länsstyrelsen förklara en byggnad som har ett synnerligen högt kulturhistoriskt värde eller som ingår i ett bebyggelseområde med ett synnerligen högt kulturhistoriskt värde för byggnadsminne. Bestämmelserna om byggnadsminnen får också tillämpas på park, trädgård eller annan anläggning av kulturhistoriskt värde.

Hur man överklagar

Enligt 3 kap. 19 § andra stycket KML kan detta beslut överklagas endast av Riksantikvarieämbetet.

De som deltagit i Länsstyrelsens beslut

Beslut i detta ärende har tagits av länsöverdirektör Ola Melin. I den slutliga handläggningen har även deltagit samhällsbyggnadsdirektör Peter Cavala, länsantikvarie Britta Roos och antikvarie Julia Cronqvist som föredragande.

Ola Melin

Julia Cronqvist

Detta beslut har bekräftats digitalt och har därför ingen namnunderskrift.

Kopia

Lunds kommun
Regionmuseet Kristianstad/Landsantikvarien i Skåne
Riksantikvarieämbetet
Kulturen
Stadsantikvarie, Henrik Borg